

European Securities and
Markets Authority

Suunised

Reitinguagentuuride meetodite valideerimise ja läbivaatamise suunised

Sisukord

1	Kohaldamisala.....	3
2	Mõisted, õiguslikud viited ja lühendid.....	4
3	Eesmärk.....	5
4	Järgimis- ja aruandluskohustus	7
4.1	Suuniste staatus.....	7
4.2	Aruandlusnõuded	7
5	Reitinguagentuuride meetodite valideerimise ja läbivaatamise suunised.....	8
5.1	Piisavate kvantitatiivsete tõenditega meetodite valideerimine.....	8
5.1.1	Diskrimineerimisvõime	8
5.1.2	Prognoosivõime	8
5.1.3	Varasem usaldusväärsus	9
5.2	Piiratud kvantitatiivsete tõenditega meetodite valideerimine	10
5.3	Anomaaliate tuvastamine ja lahendamine	12

1 Kohaldamisala

Subjektid

1. Suuniseid kohaldatakse reitinguagentuuridele, mis on registreeritud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta (viimati muudetud määrusega (EL) nr 462/2013; reitinguagentuuride määrus). Suuniseid ei kohaldata sertifitseeritud reitinguagentuuridele.

Käsitlusala

2. Suuniseid kohaldatakse seoses reitinguagentuuride määruse artikli 8 lõigetega 3 ja 5 ning komisjoni 21. märtsi 2012. aasta delegeeritud määrusega (EL) nr 447/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta, sätestades regulatiivsed tehnilised standardid krediidireitingute andmise meetodite nõuetele vastavuse hindamiseks (reitingu andmise meetodite regulatiivne tehniline standard).

Jõustumine

3. Suunised jõustuvad kaks kuud pärast nende avaldamist Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) veebilehel kõikides ELi ametlikes keeltes.

2 Mõisted, õiguslikud viited ja lühendid

Reitinguagentuurid	registreeritud reitinguagentuurid
Reitinguagentuuride määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta (viimati muudetud määrusega (EL) nr 462/2013)
Reitingu andmise meetodite regulatiivne tehniline standard	komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 447/2012, 21. märts 2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta, sätestades regulatiivsed tehnilised standardid krediidireitingute andmise meetodite nõuetele vastavuse hindamiseks
ESMA	Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve
ESMA määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. november 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ
CAP	kumulatiivne täpsuskõver
ROC	vastuvõtja töökarakteristikud

3 Eesmärk

4. Suuniste eesmärk on selgitada reitinguagentuuridele ESMA ootusi ja tagada, et nad kohaldaksid järjekindlalt reitinguagentuuride määruse artikli 8 lõiget 3, milles on sätestatud, et „[r]eitinguagentuur kasutab krediidireitingu andmise meetodeid, mis on ranged, süsteemsed, järjepidevad ja rajanevad ajaloolisel kogemusel põhineval valideerimisprotseduuril, sealhulgas järeltestimisel“. Suuniste põhiorhk on artikli 8 lõike 3 lõpuosal, st „ajaloolisel kogemusel põhineval valideerimisprotseduuril, sealhulgas järeltestimisel“. Suunistes selgitatakse ka ESMA ootusi ja tagatakse reitinguagentuuride määruse artikli 8 lõike 5 järjekindel kohaldamine; selles lõikes on muu hulgas sätestatud, et reitinguagentuur „vaatab reitingud ning meetodid läbi järjepidevalt ja vähemalt kord aastas“.
5. ESMA on seisukohal, et reitinguagentuuride määruse artikli 8 lõigete 3 ja 5 täitmist selgitavad suunised aitavad tagada reitinguagentuuride meetodite diskrimineerimis- ja prognoosivõimet ja varasemat usaldusväärset tõendavate valideerimis- ja läbivaatamismeetmete järjekindla kohaldamise ning kindlaks teha meetmed, mida agentuurid peaksid rakendama piiratud kvantitatiivsete tõenditega meetodite valideerimisel ja läbivaatamisel.
6. Suunised täiendavad reitingu andmise meetodite regulatiivset tehnilist standardit, milles on sätestatud eeskirjad, mille alusel tuleks hinnata krediidireitingu andmise meetodite vastavust reitinguagentuuride määruse artikli 8 lõike 3 nõuetele, eelkõige reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artiklitele 7 ja 8.
7. Suunistes selgitatakse ESMA ootusi reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artiklis 7 kasutatud mõistete „diskrimineerimisvõime“, „varasem usaldusväärsus“ ja „prognoosivõime“ suhtes. Lisaks selgitatakse suunistes ESMA ootusi selle kohta, kuidas piiratud kvantitatiivsete tõenditega reitinguagentuurid saaksid tagada, et nende meetodid „võimaldavad krediidivõimelisust mõistlikult prognoosida“, nagu on sätestatud reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artiklis 8, samas kui nad on vabastatud artikli 7 nõuete täitmisest. Samuti selgitab ESMA oma ootusi selle suhtes, kuidas reitinguagentuurid peaksid täitma reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artiklite 7 ja 8 nõuet, et reitinguagentuur „kehtestab protseduurid, millega tagatakse järeltestimise käigus esile tõstetud süsteemsete krediidireitingute anomaaliade tuvastamine ning asjakohane käsitlemine“.
8. Suunistes käsitletakse nii reitinguagentuuri meetodite valideerimist kui ka läbivaatamist. Dokumendis kasutatakse lugemise hõlbustamiseks edaspidi sõnu „valideerimine“ ja „läbivaatamine“ sünonüümidena väljendi „valideerimine ja läbivaatamine“ asemel.
9. Suunistes tähistatakse sõnaga „meetod“ kõiki komponente, millest krediidireitingu andmise meetod võib koosneda, sealhulgas mudelid, peamised reitingueeldused ja kriteeriumid.

10. ESMA möönab, et kvaliteetne valideerimine on reitinguagentuuri kasutatavate protsesside, juhtimismeetodite, meetmete ja ka eksperdiarvamuste tulemus. ESMA on arvamusel, et kvaliteetse valideerimise korral on kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete tehnikate kohaldamine tasakaalus. ESMA mõistab, et mõlemat liiki tehnikad võivad pakkuda väärtuslikku teavet meetodite tulemuslikkuse kohta ning olenevalt asjaoludest (nt varaklass või andmete kättesaadavus) võib kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete tehnikate kohaldamise ulatus erineda. ESMA on seisukohal, et meetodite valideerimine peaks hõlmama nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid tehnikaid. ESMA ei pea kvalitatiivseks valideerimistehnikaks reitinguagentuuri vastutavate isikute subjektiivset hinnangut meetodite kohta, mille puhul ei ole selgitatud kaalutlusi ja järeltusi.
11. ESMA keskendub suunistes kvantitatiivsetele meetmetele, sest see on valdkond, kus ESMA ootused tunduvad olevat sektoris tegutsejate jaoks kõige ebaselgemad. Kvantitatiivsete meetmete eelis on, et need suurendavad valideerimisprotsessi objektiivsust, eelkõige seetõttu, et kvalitatiivsete meetmete tõlgendamisel kasutatud kaudsete eelduste äratundmine ja sõnastamine võib olla keerulisem. See ei tähenda siiski, et ESMA arvates tuleb valideerimisprotsessis juhinduda üksnes kvantitatiivsetest meetmetest, ja ESMA ei eelda, et valideerimistulemused peaksid masinlikult põhinema kvantitatiivsetel meetmetel.
12. Suunised on seotud vaid reitinguagentuuride meetodite valideerimisega ning nendega ei püüta mõjutada krediidireitingute sisu ega metoodikat, nagu on sätestatud reitinguagentuuride määruse artiklis 23.

4 Järgimis- ja aruandluskoostus

4.1 Suuniste staatus

13. Käesolev dokument sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ) (ESMA määrus) artikli 16 kohaseid suuniseid. Kooskõlas ESMA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad reitinguagentuurid võtma mis tahes meetmeid, et kõnealuseid suuniseid järgida.

4.2 Aruandlusnõuded

14. ESMA hindab suuniste kohaldamist pideva järelevalve ja ESMA-le reitinguagentuuride poolt korrapäraselt esitatavate aruannete kaudu. Käesolevate suuniste kohaldamine ei piira reitinguagentuuride poolt ESMA-le korrapäraselt esitatava teabe suuniseid (ESMA/2015/609), millega nõutakse, et reitinguagentuurid esitaksid kord poolaastas sisekontrolliosakonna aruande ja meetoodika läbivaatamise tulemused, sealhulgas asjaomasel ajavahemikul tehtud järelduste teabe ning oluliste järelduste ja nende põhjal reitinguagentuuri poolt võetud meetmete üksikasjaliku kirjelduse.

5 Reitinguagentuuride meetodite valideerimise ja läbivaatamise suunised

15. Suunised hõlmavad:

- a. meetmeid, mille kasutamist ESMA **tavaliselt** reitinguagentuurilt eeldab;
- b. **näiteid täiendavatest** meetmetest, mida reitinguagentuur peaks muude asjakohaste täiendavate meetmete seas kaaluma.

16. Valideerimisprotsessis kasutatavad meetmed¹ tuleks lisada reitinguagentuuri valideerimisdokumentatsiooni. Kui reitinguagentuur ei kasuta meetmeid, mille kasutamist ESMA tavaliselt eeldab, peaks reitinguagentuur dokumenteerima põhjenduse, miks ta neid meetmeid ei kasuta ja kuidas tema valitud meetmed vastavad regulatiivsetele nõuetele (reitinguagentuuride määruse artikli 8 lõiked 3 ja 5 ning reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artiklid 7 ja 8), nagu selgitatakse käesolevates suunistes.

5.1 Piisavate kvantitatiivsete tõenditega meetodite valideerimine

5.1.1 Diskrimineerimisvõime

17. Meetodi diskrimineerimisvõime on seotud selle suutlikkusega järjestada hinnatavad üksused vastavalt nende tulevasele staatusele (makseviivituses olev või mitteolev) eelnevalt kindlaksmääratud ajal.

18. Meetodi diskrimineerimisvõime tõendamisel eeldab ESMA tavaliselt, et reitinguagentuur kasutab kumulatiivset täpsuskõverat (CAP) või vastuvõtja töökarakteristikute (ROC) kõverat koos täpsuse määraga².

19. Reitinguagentuur peaks kaaluma eelnimetatud meetmete täiendamist kvantitatiivsete lisameetmetega, näiteks Kolmogorovi-Smirnovi statistikaga, ja kvalitatiivsete meetmetega, nagu täheldatavate makseviivituse määrade jaotus.

5.1.2 Prognoosivõime

20. Meetodi prognoosivõimet saab tõendada, võrreldes krediidireitingute eeldatavat käitumist vaatlustulemustega.

¹ Terminit „meetmed“ kasutatakse suunistes läbivalt reitinguagentuuride määruse tähenduses – need on asutusesisesed meetmed, mida reitinguagentuur selle määruse järgimiseks võtab.

² Käesolevates suunistes hõlmab termin „täpsuse määr“ ka Gini koeffitsienti või teisi sarnaseid näitajaid.

21. Selle võrdluse tegemisel eeldab ESMA tavaliselt, et reitinguagentuur määraks iga krediireitingu kategooria kohta asutusesiseselt kindlaks oma ootused (absoluutarvud või vahemikud) krediireitingutes kasutatava krediitkvaliteedi näitaja suhtes.
22. Reitinguagentuur võib kasutada asutusesiseste ootuste kindlaksmääramiseks erinevaid meetodeid (nt statistiline arvutus või viitamine oma krediireitingute varasemale käitumisele).
23. Makseviivituse tõenäosusele osutavate krediireitingute korral eeldab ESMA tavaliselt, et reitinguagentuur võrdleb makseviivituse eeldatavat tõenäosust täheldatavate makseviivituse määradega, kasutades binomiaalset ja hii-ruut testi. Reitinguagentuur peaks kaaluma nende meetmete täiendamist kvantitatiivsete lisameetmetega (nt Brier Score'i või Vasiceki ühe teguriga mudeli test), samuti selliste kvalitatiivsete meetmetega, mis on meetodite valideerimiseks kõige asjakohasemad.
24. Muudele krediitkvaliteedi näitajatele kui makseviivituse tõenäosusele viitavate krediireitingute korral eeldab ESMA tavaliselt, et reitinguagentuur võrdleb krediireitingute eeldatavat käitumist vaatlustulemustega, kasutades asjaomaseid kvantitatiivseid meetmeid, ja dokumenteerib oma valikute põhjendused. Reitinguagentuur peaks kaaluma nende meetmete täiendamist asjaomaste kvantitatiivsete lisameetmetega, samuti selliste kvalitatiivsete meetmetega, mis on meetodite valideerimiseks kõige asjakohasemad.

5.1.3 Varasem usaldusväärsus

25. Meetodi varasemat usaldusväärssust saab tõendada, hinnates selle teisi mõõtmeid, mis ei ole seotud diskrimineerimis- või prognoosivõimega, nagu meetodiga määratud krediireitingute stabiilsus, meetodiga hinnatud üksuste/instrumentide omaduste stabiilsus ja antud krediireitingute jaotus.
26. Kvantitatiivse meetmena ootab ESMA tavaliselt, et reitinguagentuur tõendab oma meetoditega antud krediireitingute stabiilsust, koostades üleminekumatriksid ja analüüsides krediireitingute liikumist. Sellise analüüsi näited on tõstmise / langetamise / diagonaalsed suhtarvud, samuti statistika, mis näitab muutuse absoluutmäära, muutuse suunda või nende kombinatsiooni.
27. Reitinguagentuur peaks kaaluma nende meetmete täiendamist selliste kvalitatiivsete lisameetmetega nagu reitingute jaotuste analüüs, krediireitingute põhitegurite ühel muutujal põhinev analüüs või reitingute võrdlemine väliste krediidiriski näitajatega (nt teiste reitinguagentuuride reitingud, krediidiriski vahetustehingute marginaalid, võlakirjade tootlus) ja kvantitatiivsete meetmetega, näiteks andmekogumi/süsteemi stabiilsusindeksiga.

5.2 Piiratud kvantitatiivsete tõenditega meetodite valideerimine

28. Kooskõlas reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artikliga 7 peaks reitinguagentuur endale kehtestama meetodi valideerimiseks nõutava reitingute ja/või makseviivituste miinimumarvu. Reitinguagentuurid peaksid kehtestama asjakohased asutusesisesed tegevuspõhimõtted ja menetlused, et otsustada, kas meetodi prognoosivõimet toetavad kvantitatiivsed tõendid on piiratud. Nende põhimõtete ja menetlustega tuleks kindlaks määrata vähemalt selle otsuse tegemise eest vastutavad isikud ja asjaomased kriteeriumid, millel otsus põhineb.

29. Reitinguagentuur peaks oma piiratud kvantitatiivsete tõenditega meetodite valideerimisprotsessi raames kaaluma andmevalimi suurendamist, et võimaluse korral kohaldada reitingu andmise meetodite regulatiivse tehnilise standardi artiklit 7. Reitinguagentuur peaks kaaluma andmete parandamise tehnikaid (kontrollides vajaduse korral andmete kvaliteeti ja säilitades hinnatava andmekogumi tunnused, sealhulgas selle makseviivituse määra), näiteks:

- laiendades andmevalimit kolmandate isikute andmetega (kui need on kättesaadavad);
- kombineerides (kui see on otstarbekas) sarnaste riskitunnustega varaklasse või varade alamklasse, et teha ühiseid valideerimishindamisi, või
- luues (võimalusel) hüpoteetilisi tehinguid, mida saab kasutada olemasolevate andmete laiendamiseks.

Reitinguagentuur peaks oma otsustusprotsessi dokumenteerima, et otsustada, kas kasutada andmete parandamise tehnikaid või mitte.

30. Samuti peaks reitinguagentuur kaaluma tehnikaid, mis võimaldavad teha kvantitatiivseid mõõtmisi agentuuri meetodite diskrimineerimisvõime tõendamiseks. Reitinguagentuur peaks kaaluma asjaomaseid tehnikaid, näiteks:

- valideerimiseks „laia“ makseviivituse määratluse kasutamist,
- reitingukategooriate kombineerimist või
- pikema ajavahemiku kasutamist.

Reitinguagentuur peaks oma otsustusprotsessi dokumenteerima ja põhjendada tehnikaid, mida ta kasutab oma meetodite diskrimineerimisvõime tõendamiseks kvantitatiivsete meetmete abil, sealhulgas juhul, kui ta on keeldunud teatud tehnika kasutamisest.

31. ESMA eeldab tavaliselt, et reitinguagentuur koostab üleminekumaatriksid ning analüüsib krediidireitingute liikumist ja võrdleks reitinguid väliste krediidiriski

näitajatega (nt teiste reitinguagentuuride reitingud, krediidiriski vahetustehingute marginaalid, võlakirja tootlus).

32. Reitinguagentuur peaks kaaluma nende meetmete täiendamist muude varasema usaldusväärse näitajatega, mida on nimetatud punktis 5.1.3.

5.3 Anomaaliate tuvastamine ja lahendamine

33. Reitinguagentuur peaks kehtestama oma kvantitatiivsete valideerimistehnikate asutusesisesed künnised, et tuvastada järeltestimise käigus ilmsiks tulnud võimalikud anomaaliad ja need lahendada.
34. Künnised tuleks asjakohaselt dokumenteerida ja registreerida. Reitinguagentuuride kontrolliosakonnad peaksid vastutama nende künniste määramise eest, tagades, et need on i) valideeritava meetodi seisukohalt asjakohased, ii) valideerimisprotsessi keerukas ja järjepidevalt rakendatav komponent, mis määratakse kindlaks sobivatel tasemetel, ning iii) piisavalt põhjendatud.
35. Reitinguagentuur peaks esitama asjakohased põhjendused, kui künnised varaklassiti erinevad, eriti juhul, kus reitingukategoriatel on varaklassides samad tunnused.
36. Reitinguagentuur peaks eelnevalt kindlaks määrama tegevused, mida künnisest kõrvalekaldumisel rakendatakse, ja neid põhjendama. ESMA ei eelda, et künnise rikkumine toob alati kaasa meetodi muutmise.
37. Reitinguagentuur peaks eristama süsteemseid kõrvalekaldeid mittedünaamilistest ja selgitama, kuidas eelnevalt kindlaksmääratud tegevused sellisel juhul erinevad.
38. Kui reitinguagentuur otsustab kehtestada kvalitatiivsete valideerimistehnikate künnised, kohaldatakse käesoleva punkti ülaltoodud lõikeid.